

P. Szabó Mária

A kulcs

A kulcs volt minden baj okozója. Meg a két ház. Mindkettő az öregasszonyé. Egyik örökség, a kisebbik. A másik saját építésű, a nagyobbik. Amikor a fia megnősült, a kicsi házban kezdték el az asszonnyal közös életüket. Az asszony nagydarab, nagyhangú. A férfi aprócska, vékonycsontú, csendes ember. Teltek az évek, megszülettek a gyerekek. A férfi még kisebb lett, az asszony még nagyobb. Egyszer azután az öregasszony gondolt egy nagyot. „Megöregedtem, magam vagyok, a gyerekek meg egyre többen. Nagy nekem ez a nagyház, elég lenne a kicsi is.” Így azután egy nyári reggelen azt mondta a fiának, „édes fiam, cseréljük el a két házat. Én a kicsiben is elférek, nektek pedig itt lesz ez a tágas, nagy. Sokan vagytok már, könnyebb lesz így.” „Köszönjük édesanyám”, örömködött az ember. Otthon az asszony is örült az ötletnek. „Éppen ideje már, hogy a vénasszonynak eszébe jutott”!

Szépen meg is történt a költözés. A legelső estén, a nagyházban, az asszony nem tudott elaludni. Hirtelen felugrott az ágyból, kirohant az előszobába, mintha kulcszörgést hallott volna. „Te, anyád minden kulcsot ideadott?”, fordult oda az emberhez. „Szerintem nem”, morfondírozott tovább. „Holnap első dolgod lesz, hogy átmész a maradék kulcsért!”, lökte oldalba az embert.

Így is történt. „Édesanyám, a kulcsokért jöttem!” „Aztán minek?”, így az öregasszony. „Enyém az a nagyház, egy kulcs nekem is jogos”.

Az ember tudta, hogy veszedelem lesz, de nem volt mit tenni, haza ballagott. Otthon az asszony nagy hanggal dörrent rá: „Indulj vissza azonnal. A kulcs nélkül pedig haza ne gyere! A vénasszony! Még hogy neki is jogos!” Az ember visszafordult. A gyomra már diónyi méretűvé zsugorodott az évek során a sok idegtől, most pediglen a dióból is mogyoró lett. Mégis nem volt mit tenni, csak azt lehetett, amit az asszonyok akartak. Az anyja is rikácsolni kezdett: „Nem adom! Még mit nem, hogy kizárjatok a saját házamból!” Az ember téblábolt egy darabig, azután újra csak haza indult. Próbált volna észrevétlen beoldalogni a házba, de az asszony észrevette. „Mi van, nincs itt a kulcs? Akkor indulás vissza, addig mész, míg ide nem hozod!” Az ember megint visszafordult.

Éppen vasárnap volt, imára harangoztak a templomban. Az öregasszony már nem volt otthon. Az ember álldogált egy csöppet az udvaron, majd hátrament a sufnihoz.

Ott zümmögött vagy harminc köpő légy. Ugyan utálta a legyeket, főleg a köpő legyeket, de elszánt volt, nem hátrált. Figyelmesen nézett szét a sufniiban. Rögtön meg is látta, amit keresett. Ott lógott egy nagy szögön. Gondosan összetekert, igencsak vastag kötél volt. Látszott rajta, régen nem használatos. De ép minden porcikájában. Feladatra kész, villant be az embernek. Köztudottan szorgalmas ember volt. Ha elkezdett valami munkafélét, szép csendesen, komótosan a végére is járt. Így kellett ennek most is lennie. Hallott már arról, hogy az akasztott ember bepisil, vagy éppen a nagy dolgát végzi el. Ezért kiment a kert végén meredező budiba, ott igyekezett mindent kiengedni, amit éppenséggel lehetett. Így lesz rendben. Rágyújtott egy bagóra, az utolsóra, komótosan eregette a füstöt ki a budi elé. Mikor végzett mindennel, megérkezett az utolsó perc. Vett még egy nagy levegőt, szétnézett a sufniiban, kirúgta lába alól a hokedlit. A köpő legyek vidáman röpködtek tovább a sufni szűrt fényében.

Amikor aztán az asszony észrevette, hogy nincs az ember sehol, elkezdte keresni. De nem volt. Át kellett szaladnia az öregasszonyhoz. Ott sem volt. Gondoltak egyet, hátra néztek a sufnihoz. Hát ott meglátták az embert. Már nem volt benne szusz. Egymásra nézett a két nő és azon nyomban veszekedni kezdtek. „Mert te vagy a hibás, szégyentelen! Még, hogy én? Maga az, vén szipirtó!” Nem volt mit tenni, el kellett temetni az embert.

Éppen aratás volt, aranylott a föld a gabonától, tűzött a nap oly erősen, hogy a köpő legyek is megpihentek, melyik itt, melyik ott. Estefelé, mikor már a tor is lezajlott, azt mondta az asszony a legidősebb bátyjának:

„Akkor most menj át te a kulcsért. Erős vagy, nagydarab... veled nem mer ellenkezni az öregasszony!”